

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/28/2018
Identifikačné číslo spisu:	8112222987
Dátum vydania rozhodnutia:	18.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8112222987.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ruský klub - 1923, so sídlom v Prešove, Hlavná 62, IČO: 37 790 366, zastúpeného Mgr. Janou Rojčekovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Levočská 4, proti žalovanému GAMA REÁL, s.r.o. Prešov, so sídlom v Prešove, Tatranská 32/A, IČO: 36 468 851, zastúpenému JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 17, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 149/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. marca 2016, sp. zn. 14 Co 72/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolenie o d m i e t a.

II. Žalovaný má právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. apríla 2014, č. k. 15 C 149/2012-207, návrh žalobcu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že je vlastníkom parcely KN č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 319 m² a na nej postavenej stavby zadný trakt budovy, parcely KN č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 160 m² a na nej postavenej drobnej stavby a parcely KN č. XXX/X a XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 74 m², vedené v katastri na LV č. XXXXX, kat. úz. S.. Aplikujúc ustanovenia § 19 ods. 1, 2 zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov a § 120 ods. 1, 4 O.s.p. súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcovi sa v konaní nepodarilo preukázať, že je v spore aktívne vecne legitimovaný ako právny nástupca pôvodného vlastníka nehnuteľností „Ruského klubu v Prešove“. Žalobca je novo registrovaný subjekt v právnej forme občianskeho združenia na Ministerstve vnútra SR (ďalej aj „ministerstvo“) od 20. februára 1992 a nič na tom nemení ani deklarovanie, že nadväzuje na tradície a skúsenosti svojho predchodcu „Ruského klubu z roku 1923“, a ani to, že v ňom pôsobili, resp. pôsobia niektorí členovia pôvodného ruského klubu. Žalobca nepostupoval v súlade s § 19 ods. 1, 2 zák. č. 83/1990 Zb. a nesplnil si povinnosť do 30. júna 1990 oznámiť ministerstvu svoj názov a sídlo. Pokiaľ si spolok nesplnil povinnosť ani do 31. decembra 1990, predpokladalo sa, že týmto dňom zanikol. Žalobca nepoprel, že si povinnosť nesplnil, a preto bol

nútený sa nanovo zaregistrovať ako subjekt pod názvom „Ruský klub 1923“, neskôr zmeneným na „Ruský klub - 1923 v Prešove“. Podľa súdu prvej inštancie zo znenia zákona notifikačná povinnosť spolku bola nepochybná. Žalobca sám uviedol, že keď ministerstvu oznámili pokračovanie v činnosti pôvodného klubu, bol už na ministerstve registrovaný subjekt „Ruský klub v Prešove“ od 15. júla 1991 deklarujúci, že nadväzuje na skúsenosti svojho predchodcu „Ruského klubu z roku 1923“. Podľa názoru súdu prvej inštancie bolo zrejmé, že v materiálnom čase v Prešove pôsobili dva subjekty - občianske združenia s podobným názvom - „Ruský klub 1923“ a „Ruský klub v Prešove“, pričom oba deklarovali svoju nadväznosť na predchodcu „Ruský klub z roku 1923“. S poukázaním na tento stav bolo rozhodujúce, aby žalobca nespochybniteľným spôsobom preukázal svoju aktívnu vecnú legitimáciu v konaní.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 2. marca 2016, sp. zn. 14 Co 72/2014, napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ako aj s jeho odôvodnením. Doplnil, že procesné právo podmieňuje úspech účastníka v konaní unesením dvoch procesných bremien - bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Zákon definuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Poukázal na § 19 ods. 1, 2 zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa združenia už vzniknuté podľa tohto zákona považujú za dobrovoľné organizácie, ktoré vznikli po 30. septembri 1951, alebo ktoré boli za dobrovoľné organizácie vyhlásené podľa zákona č. 68/1951 Zb. o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach, a ktoré nezanikli. Tieto organizácie boli iba povinné do 30. júna 1990 oznámiť ministerstvu svoj názov, sídlo a stanovy. Spolky vzniknuté pred 1. októbrom 1951, sa považovali za združenia už vzniknuté podľa zákona z roku 1990, pokiaľ nezanikli. V danom prípade aj podľa odvolacieho súdu žalobca právne relevantným spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie, že je právnym nástupcom „Ruského klubu v Prešove“, ktorý bol pôvodným pozemkovoknižným vlastníkom sporných nehnuteľností, preto súd prvej inštancie správne žalobu z dôvodu nepreukázania vecnej aktívnej legitimácie zamietol. Výhodnotil ako nepravdivé tvrdenie žalobcu, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 17 Co 254/1992-126 zo dňa 12. marca 1993 malo byť konštatované, že pôvodný „Ruský klub z roku 1923“ nikdy nezanikol, ako aj že by konštatoval právne nástupníctvo žalobcu po „Ruskom klube z roku 1923“, či bol/je právnym nástupcom pôvodného „Ruského klubu“, alebo je to dokonca ten istý právny subjekt, ale len so zmeneným názvom. Skutočnosť, či predtým existovalo alebo neexistovalo občianske združenie „Ruský klub v Prešove“ a či menšina v tomto občianskom združení mala nejaký podiel na zakúpení sporných nehnuteľností, bola podľa názoru odvolacieho súdu právne bezvýznamná, nakoľko v tomto konaní nešlo o určenie vlastníckeho práva tohto občianskeho združenia „Ruský klub v Prešove“, ale o určenie vlastníckeho práva žalobcu.

3. Proti uvedenému rozsudku podal dovolanie žalobca podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z dôvodu, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred ním, v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. ako aj z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí dovolateľ v tom, že súdy nerešpektovali právo na riadne a presvedčivé zdôvodnenie rozhodnutia a nevysporiadali sa s argumentami dovolateľa vo vzťahu k aktívnej vecnej legitimácii žalobcu. Súdy sa nezaoberali otázkou, či skutočne došlo k zániku pôvodného „Ruského klubu“, a ak áno, či bol majetok spolku vyporiadany podľa jeho stanov, a či vôbec mohli terajší vlastníci nadobudnúť ich majetok v súlade so zákonom. Dovolateľ namietal, že nakoľko sa súdy nezaoberali podstatnými dôkazmi a opomenuli ich aj v odôvodnení, odňali dovolateľovi možnosť konať pred súdom, ako aj porušili princípy právnej istoty. Týmto zmätočnými a neodôvodnenými rozhodnutiami súdy popreli základné práva účastníka konania na spravodlivé súdne konanie, a preto je názoru, že rozhodnutia oboch súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci v súlade s § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozsudky podľa § 243b ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Dovolanie žalobcu bolo podané pred 1. júlom 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania (napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.) ani pre odmietnutie dovolania (z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p., napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný), vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej použiteľnosti procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných podľa O.s.p., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (§ 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná použiteľnosť týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (pozri závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým by bolo dovolanie prípustné.

11. Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanoveniach § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

12. Dovolateľ procesné vady konania, ktoré sú uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

13. Žalobca v dovolaní tvrdil, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel

procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania. V zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

14. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, z jeho nepreskúmateľnosti, z nedostatku riadneho a presvedčivého zdôvodnenia rozhodnutia a z nevysporiadania sa s argumentami dovolateľa vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu.

15. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá však prípustnosť dovolania nezakladá (R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu pritom nedáva v predmetnej veci žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska - v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody. V posudzovanej veci treba mať na pamäti aj to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 219 ods. 2 O.s.p.), tak stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí jeden celok. Odvolací súd v posudzovanej veci zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinstančného súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Odvolací súd nekonal procesne nesprávne spôsobom, ktorým by založil vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Treba tiež uviesť, že najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že ak je niektoré rozhodnutie podľa názoru dovolateľa nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovanie jemu patriacich procesných oprávnení, účastník vtedy nezostáva „procesne bezbranný“ (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má naďalej plne zachované právo namietať túto nesprávnosť v oprávnom prostriedku, pokiaľ je prípustný (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014). Za procesnú vadu konania v zmysle tohto ustanovenia nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

16. Dovolací súd v súvislosti s týmito závermi poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), sp. zn. III. ÚS 551/2012, v zmysle ktorého sa „väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

17. K založeniu prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nevedlo ani dovolateľom namietané nedostatočné zistenie skutkového stavu, prípadne nevykonanie dokazovania zameraného na odstránenie rozporov, či zabezpečenia iných rozhodnutí súdov v iných veciach. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

18. Dovolateľ v dovolaní spochybňuje aj správnosť právnych záverov odvolacieho súdu a namieta nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne

právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Samo nesprávne právne posúdenie ale taktiež nezakladalo prípustnosť dovolania (R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (IV. ÚS 196/2014).

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je neprípustné, a preto nevyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum (§ 470 ods. 2 CSP). Vzhľadom na to bolo dovolanie žalobcu odmietnuté podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.